
XIX
ZESTOA XVI. MENDEAN
(1555)

Iñaki Azkune Mendia

(1555)

1. 1555. URTEA.....	3
1.1. Zestoarren eta ingurukoen testamentu eta kodizilioak.....	3
1.1.1. Grazia Gorosarriren testamentua.....	3
1.1.2. Fernando Olazabalen testamentua.....	3
1.1.3. Maria Martinez Erletekoaren testamentua.....	4
1.1.4. Katalina Ipintzaren testamentua.....	5
1.1.5. Joan “Gorri” Lizasoetaren testamentua.....	6
1.1.5.1. Ongintzarako legatuak.....	6
1.1.5.2. Joan “Gorri” Lizasoetari egindako zorrak eta zordunak.....	7
1.1.5.3. Joan “Gorri” Lizasoetari egindako beste zenbait zor eta zordun.....	7
1.1.5.4. Joan “Gorri”ren beste zenbait zordun eta zor.....	8
1.1.5.5. Joan “Gorri”k seme-alabei eta senideei emandako aginduak.....	8
1.1.5.6. Testamentu-betearazleak, oinordekoa eta lekukoak.....	8
1.1.6. Joan Martinez Akoakoaren testamentua.....	9
1.1.7. Maria Perez Idiakaizkoaren testamentua eta kodiziloa.....	9
1.1.7.1. Limosnak eta mezak.....	10
1.1.7.2. Ondasunak.....	10
1.1.7.3. Ondasunen oinordekoa.....	11
1.1.7.4. Zenbait ordainketa eta zor.....	11
1.1.7.5. Altzariak eta tresnak.....	12
1.1.7.6. Maria Perez Idiakaizkoaren kodiziloa.....	12
1.1.7.7. Maria Perez Idiakaizkoak erositako Aizarnazabalgo baserria.....	12
1.1.7.8. Baserri-erosketaren bigarren agiria.....	13
1.1.8. San Joan Egañaren kodiziloa.....	14
1.1.9. Joan Perez Lilikoaren testamentua.....	14
1.1.9.1. Lekukoek eta eskribauak testamentua ikertu eta egindako aitorpenak.....	15
1.1.9.2. Testamentua ireki, irakurri eta kopiak ateratzea.....	16
1.1.9.3. Testamentuaren edukia. Hiletak eta limosnak.....	16
1.1.9.4. Egin beharreko ordainketak eta kontu-liburuak.....	16
1.1.9.5. Joan Perez Lilikoaren zorrak.....	16
1.1.9.6. Joan Perez Lilikoaren anaien tratuak.....	17
1.1.9.7. Maria Perez Lilikoaren tratuak.....	17
1.1.9.8. Domenja Perez Lilikoaren tratuak.....	18
1.1.9.9. Joan Perez Lilikoak egindako zenbait ordainketa.....	18
1.1.9.10. Liliko burdinolak eta ondasunetako hobekuntzak.....	19
1.1.9.11. Joan Perez Lilikoak utzitako zela, arma, arropa, etab.....	19
1.1.9.12. Liliko maiorazkoa oinordekoak bereganatzea.....	20
1.1.9.13. Joan Perez Lilikoaren testamentu-betearazlea eta oinordekoa.....	20
1.1.9.14. Burgosko diruak eta kontu-liburuak.....	21

1.1.9.15. Pedro Agurainek Joan Perez Lilikoagatik egindako gastuak.....	21
1.1.9.16. Zestoako Lilin Joan Perez Lilikoa ekarritakoei egindako ordainketak	21
1.1.9.17. Domingo Garratzaren eta Martin Erandioren kontu-ematea	22
1.1.10. Joan Urbietaren testamentua.....	23
1.2. Zestoarren eta inguruko ezkontza-kontratuak	24
1.2.1. Joan Ortiz Beduakoaren eta Grazia Perez Agirrekoaren arteko ezkontza ..	24
1.2.1.1. Emaztearen gurasoek emandako dotea	24
1.2.1.2. Senarraren anaia eta gurasoek emandako dotea	25
1.2.2. Joan Urainen eta Maria Lopen Lizasokoaren arteko ezkontza.....	25
1.2.2.1. Ezkonberriak eta beren senideak	25
1.2.2.2. Joan Urain aitak egindako dohaintza	26
1.2.2.3. Joan Urainen senideen seniparteak.....	26
1.2.2.4. Joan Lizasok, Maria Sebastian Elorriagak eta Maria Lopez Lizasokoak egindako dohaintzak.....	27
1.2.2.5. Beste zenbait baldintza, zina eta lekukoak	27
1.2.2.6. Fidatzaileak onik ateratzeko konpromisoa	27
1.2.2.7. Ana Urainek anaiari eskubideak emanez egindako agiria	27
1.2.2.8. Maria Lopez Lizasokoak anaiari eskubideak emanez egindako agiria.....	28
1.2.2.9. Dotea eta senipartea ordaintzea	28
1.2.3. Julian Etxaberen eta Maria Joanez Amilibikoaren arteko ezkontza.....	29
1.2.3.1. Dohanitzan senarrari emandako ondasunak	29
1.2.3.2. Zenbait baldintza	29
1.2.3.3. Emaztearen dotea eta seniparteei uko egitea	29
1.2.4. Asentzio Etxaberen eta Maria Azkaetaren arteko ezkontza	30
1.2.4.1. Senarrak ekarritako ondasunak.....	31
1.2.4.2. Seniparteei uko egitea.....	32
1.3. Zestoa, Aizarna, Arroa eta inguruko elizetako agiriak.....	32
1.3.1. Zestoako elizako agiriak.....	32
1.3.1.1. San Joan Amilibiaren ondasunen exekuzioa.....	32
1.3.1.2. Elizaren ordainagiriak, obligazio-agiriak, etab.....	33
1.3.2. Aizarnako elizako agiriak.....	34
1.3.2.1. Arbitroen esku utzitako auzia	34
1.3.2.2. Aizarnako elizako beste zenbait agiri	35
1.3.3. Oikia eta Aizarnazabalgo elizetako agiria	36
1.3.4. Liliko kaperako agiria.....	36
1.3.5. Arroako elizako agiriak	36
1.3.6. Itziarko elizako agiria.....	37
1.4. Zestoako Kontzejuaren bilerak eta tratuak.....	38
1.4.1. Zestoako olio-horniketa.....	38
1.4.2. Zestoako Kontzejuaren ordainagiriak.....	38
1.4.3. Kontzejuak Probintziaren Batzarretarako emandako ahalordeak.....	39
1.4.4. Joana Eroa erreginaren hiletak	40

1.4.5. Zestoako Kontzejuaren ahalordeak	41
1.4.6. Iraetako zubiagatik auzitan.....	42
1.4.6.1. Iraetako zubiaren auzia Kantzelaritzan.....	42
1.4.6.2. Kantzelaritzako epaia.....	43
1.4.7. Zestoako galtzadak, alkabalak, etab.	43
1.5. Joan Perez Lilikoaren tratu eta agiriak.....	44
1.5.1. Joan Perez Lilikoaren ahalordeak.....	44
1.5.2. Joan Perez Lilikoaren ordainagiriak.....	46
1.5.3. Liliko ondasunen inbentarioa	47
1.5.3.1. Liliko ondasun higigarriekin Katalina Zabalak egindako inbentarioa.....	47
1.5.3.2. Domingo Garratzak maileguaz egindakoa onestea.....	48
1.5.4. Joan Perez Lilikoaren beste zenbait agiri	49
1.6. San Joan Amilibiaren tratu eta agiriak	49
1.7. Iñigo Goiatzen tratu eta agiriak.....	49
1.8. Esteban Akertzaren eta Martin Ostolatzaren agiriak.....	51
1.9. Joan Ibañez Zubiaurrekoaren tratu eta agiriak	51
1.9.1. Antonio esklabo beltzari buruzko gorabeherak	51
1.9.2. Joan Ibañez Zubiaurrekoaren beste zenbait agiri	53
1.10. Martin Indoren eta Maria Indoren agiriak.....	54
1.11. Maria Akertzaren tratu eta agiriak.....	55
1.11.1. Maria Akertzaren eta Martin Perez Artzubiagakoaren arteko auzia.....	55
1.11.2. Martin Perez Artzubiagakoaren aurkako epaia eta apelazioa	55
1.11.3. Apelazioaren jarraipena eta Martin Perez Artzubiagakoaren ondasunen exekuzioa.....	56
1.11.4. Auzia Kantzelaritzarako bidean.....	57
1.11.5. Martin Perez Artzubiagakoaren ahalordeak, etab.....	58
1.11.6. Maria Akertza eta Maria Ezenarroren arteko akordioa.....	58
1.12. Martin Akertzaren tratu eta agiriak	59
1.13. Joan Zigararen tratu eta agiriak	60
1.13.1. Joan Zigararen zenbait zestoarrekin auzitan.....	60
1.13.2. Iraetako burdinolako inbentarioa.....	61
1.13.3. Joan Zigararen obligazio-agiri eta kontratuak	61
1.14. Zestoako Joan Fernandez Olazabalgoa lizentziatuaren obligazio-agiria	63
1.15. Azpeitiko Joan Fernandez Olazabalgoa merkatariaren agiriak.....	63
1.15.1. Joan Fernandez Olazabalgoaren obligazio-agiriak.....	63
1.15.2. Joan Fernandez Olazabalgoaren ordainagiriak.....	65
1.16. Domingo Baltzolaren agiriak	66
1.17. Joan Zugastiren kontratu eta agiriak	67
1.17.1. Joan Zugastiren obligazio-agiriak	67
1.17.2. Joan Zugastiren ordainagiriak	68
1.17.3. Sagasti eta basoen errentamendu-kontratuak	69
1.17.4. Hiribilduko etxearen eta Txiribogaren errentamendu-kontratuak	70
1.17.5. Ganadu-salmentak eta errekerimenduak	71

1.17.6. Joan Zugastiren beste zenbait agiri.....	72
1.18. Joan Urainen agiriak	73
1.19. Blas Artazubiagaren tratu eta agiriak	74
1.20. Maria Perez Altzolaraskoaren tratu eta agiriak	75
1.20.1. Maria Perez Altzolaraskoaren obligazio-agiriak	75
1.20.2. Maria Perez Altzolaraskoaren semearen errekerimenduak	77
1.20.3. Maria Perez Altzolaraskoaren ahalorde eta ordainagiriak.....	78
1.21. Frantzisko Enparanen eta Joanes Ibañetaren agiriak.....	79
1.22. Otxoa Martinez Beduakoaren eta Oikia eta Saiazkoen arteko auzia	79
1.22.1. Auziak korrejimenduan izandako jarraipena	79
1.22.2. Auzia korrejimenduaren eta Kantzelaritzaren artean	81
1.22.3. Saiaz eta Oikiakoaren basoak enkantean.....	82
1.23. Joan Etxenagusiaren tratu eta agiriak.....	82
1.24. Frantzisko Urdaiagaren eta Nikolas Seguiolaren agiriak.....	83
1.25. Maria Ortiz Ondaldekoaren dotea.....	84
1.26. Pedro Arretxeren, Martin Artazubiagaren eta Joan Arberen agiriak	86
1.27. Bernalt Aldalurren eta Maria San Joan Ibañetaren agiriak	87
1.28. Maria Olidenen eta Maria Martinez Olidengoaren agiriak	88
1.29. Maria Martinez Baltzolakoren eta Joan Lopez Sasoetakoaren agiriak	89
1.30. Migel Zubeltzuren tratu eta agiriak.....	89
1.31. Maria Otxoa Akertzakoaren eta Martin Zubiaurreren agiriak.....	90
1.32. Pedro Zubiaurreren eta Gregorio Elizalderen tratu eta agiriak	92
1.33. Domingo Aizpuruaren eta Joan Ezenaroren agiriak	93
1.34. Martin Perez Artzubiagakoaren agiriak.....	94
1.34.1. Martin Perez Artzubiagakoaren obligazio-agiriak.....	94
1.34.2. Martin Perez Artzubiagakoaren gainerako agiriak	94
1.35. Joan Olazabalen, Pedro Egañaren eta Joan Egañaren agiriak.....	95
1.36. Pedro Akoaren tratu eta agiriak.....	96
1.37. Nikolas Martinez Egiakoaren eta Ana Kortazarren agiriak	97
1.38. Katalina Etxeberriaren agiriak	98
1.39. Joan Zabalaren, Domingo Arronaren eta Mateo Enbilen agiriak.....	99
1.40. Joan Iribarrenaren, Ramos Edarritzagaren eta Lukas Muskizen agiriak.....	100
1.41. Grazian Etxeandiaren, Grazia Areitzagaren eta Asentzio Etxaberen agiriak	101
1.42. Ana Aisororen, Domingo Aisororen eta Maria Ezenaroren agiriak.....	103
1.43. Maria Igartzaren, Joan Urbietaren eta Anton Olearen agiriak	104
1.44. Domingo Garratzaren tratu eta agiriak.....	105
1.45. Domingo Amilibia eskribauaren, Grazian Ezenaroren eta Antonio Lizarraratsen agiriak	107
1.46. Maria Areitzagaren, Migel Perez Lilikoaren eta Domingo Arretxe-Etxenagusiaren agiriak.....	108
1.47. Martin Diaz Lilikoaren eta Fernando Zubeltzuren tratu eta agiriak.....	109
1.47.1. Martin Diazek Olano baserria errentan	109
1.47.2. Olano baserriaren errenta-kontratua	109

1.47.3. Fernando Zubeltzuk alkateari egindako eskea tutore izan zedin.....	110
1.47.4. Fernandok lekukoak aurkeztea eta hauen testigantzak.....	110
1.47.5. Joan Olazabal alkateak tutore Fernando Zubeltzu izendatzea.....	111
1.47.6. Martin Lizarrarats adingabearen ondasunen inbentarioa	111
1.47.7. Martin Lizarrarats adingabearen baserri eta onibarrak.....	112
1.47.8. Martin adingabearen beste zenbait ondasun.....	112
1.47.9. Maria Perez Idiakaizkoaren kodiziloak, Fernando Zubeltzuren ahalordea eta ondasunen jabetza	112
1.47.10. Fernando Zubeltzuren Beduako burdinak	113
1.47.11. Martin Diaz Lilikoaren ahalordeak.....	114
1.47.12. Joan Perez Etxezarretakoaren zorra.....	114
1.47.13. Maria Sanz Jausorokoak Martin Diazi egindako ordainketa.....	115
1.47.14. Martin Diazen ahalordea	116
1.47.15. Martin Diaz Lilikoak oinordetza onartzea.....	116
1.47.16. Grazian Ezenarrokekin Martin Diazek egindako kontuak	117
1.47.17. Fernando Zubeltzuren errekerimendua, inbentarioa osatzea eta ordainagiria	117
1.48. Joan Perez Areitzagakoaren, Grazia Aranoren eta Santuru Erreteren agiriak	118
1.49. Bartolome Etxaberen eta Domingo Arlauretaren tratu eta agiriak.....	120
1.50. Maria Martin Uztaetaren, Ana Uzhangaren eta Joan Oridenen agiriak.....	121
1.51. Maria Arrazolaren, Maria Aniza Lasaren eta Maria Goienetxearen agiriak	122
1.52. Joan Agoteren eta San Joan Etxegarairen agiriak	123
1.53. Esteban Luberriagaren tratu eta agiriak	123
1.54. Gabriel Artzubiagaren, Maria Fernandez Igartzakoaren eta Petri Sararen agiriak.....	124
1.55. Joan Olanoren, Esteban Eztiolaren eta Antso Andaren agiriak.....	126
1.56. Domingo Armendiaren, Domingo Arretxeren eta Katalina Zabalaren agiriak.....	127
1.57. Pedro Altzolaratsen eta Joan Martinez Baltzolakoaren agiriak.....	128
1.58. Gipuzkoako Batzarrak, etab.....	129
2. OHARRAK.....	131

AGIRITEGIA

1555. urteko urtarrileko agiriak [XV. m. (55) 1] - [XVI. m. (55-I) 24]	135
1555. urteko otsaileko agiriak [XV. m. (55-II) 1] - [XVI. m. (55-II) 11]	175
1555. urteko martxoko agiriak [XV. m. (55-III) 1] - [XVI. m. (55-III) 32].....	201
1555. urteko apirileko agiriak [XV. m. (55-IV) 1] - [XVI. m. (55-IV) 14]	237
1555. urteko maiatzeko agiriak [XV. m. (55-V) 1] - [XVI. m. (55-V) 19].....	255
1555. urteko ekaineko agiriak [XV. m. (55-VI) 1] - [XVI. m. (55-VI) 26].....	281
1555. urteko uztaileko agiriak [XV. m. (55-VII) 1] - [XVI. m. (55-VII) 27]	331
1555. urteko abuztuko agiriak [XV. m. (55-VIII) 1] - [XVI. m. (55-VIII) 24].....	367
1555. urteko iraileko agiriak [XV. m. (55-IX) 1] - [XVI. m. (55-IX) 27]	411
1555. urteko urriko agiriak [XV. m. (55-X) 1] - [XVI. m. (55-X) 40]	471
1555. urteko azaroko agiriak [XV. m. (55-XI) 1] - [XVI. m. (55-XI) 21].....	531
1555. urteko abenduko agiriak [XV. m. (55-XII) 1] - [XVI. m. (55-XII) 12]	561

ERANSKINAK

ZESTOAKO ALKATEAK XVI. MENDEAN (1555).....	581
XIX ZESTOA XVI. MENDEAN (1555). IRUDIEN OINAK	585

BESTE ZENBAIT AURKIBIDE

GAIKAKO AURKIBIDEA	591
AURKIBIDE ONOMASTIKOA.....	607